

Kaj gospodarstvo potrebuje od politike

Franjo Bobinac, predsednik uprave Gorenja in predsednik Združenja Manager

Če bi si delodajalci in sindikati v gospodarskem sektorju po nekajtedenskih pogajanjih segli v roke z dogovorom, da se plače vseh zaposlenih dvignejo za 15,6 odstotka, bi bila to dobra novica? Ali pa bi pri razmišljujočem posamezniku zazvonil alarm, da je to nevarno za gospodarsko zdravje in državno stabilnost?

Apetiti javnih uslužbencev po višjih plačah se krepijo in po veliki zmagi belih halj nihče več ne bo zadovoljen z nekajodstotnim dvigom. Višje plače zdravnikov, ki jim bodo z veliko verjetnostjo sledile tudi plače šolnikov, sodnikov, tožilcev in še koga, bodo plačali šivilja v Muri, trgovka v Mercatorju, delavec za tekočim trakom v Gorenju. Tisti, katerih plače se ne morejo dvigniti za več kot 3, 4 ali 5 odstotkov, saj je že ta popravek poguben za nekatera podjetja in mnoga delovna mesta.

Sprašujem se, kako bomo managerji zaposlenim v podjetjih pojasnili, zakaj se enim, ki dobivajo plačo iz državne blagajne, zaslužki lahko spremenijo na bolje, ne da bi se zavezali, da bodo povečali svojo produktivnost, v gospodarstvu pa vsako spremembo pogojujemo z boljšimi rezultati. Je to sploh mogoče pojasniti?

Za napredovanje na lestvici najuspešnejših držav gospodarstveniki potrebujemo zaveznitvo s politiko. Slovenija si zasluži državnike, katerih horizont sega čez štiri leta in ki so pripravljeni tvegati svojo politično kariero za uveljavljanje tudi neprijetnih reform. Če bi gospodarski pro-

odlični? Potem bo treba vseh pet točk vzeti resno in pomesti z navlako kolektivismu, ki je še vedno močno vsajen tako v gospodarskem kot javnem sektorju.

Za uspeh potrebujemo bistro, nadarjene ljudi. Taki lahko najdejo svoj prostor pod soncem kjer koli. Če jih želimo obdržati v Sloveniji, bo treba davčno breme prerazporediti, zato pa seveda potrebujemo resno prestrukturiranje delovnih mest. Danska je poudarjeno socialna država z zelo prožnim trgom dela, ki bi tudi Sloveniji lahko bila za zgled. Pri nas pa je uporaba sindikatov, da bi se visoka raven pravic, ki jih imajo delavci v Sloveniji, uravnotežila tudi z obveznostmi in delovnim časom, podlegla tudi politika.

Varčna država razume, da je vsak evro, ki priteče v blagajno, težko ustvarjen v gospodarstvu in da je treba z njim ravnati gospodarno. Tak odnos je odlična podlaga za razvoj inovativne državne strukture, ki razmišlja, kako bi lahko storitve državne uprave podkrepile konkurenčnost gospodarstva.

Znanje je edini odgovor, ki ga na hiter razvoj azijskih gospodarstev ponuja Evropa. A znanje mora postati vrednota, ki se jo sistematično neguje, razvija, podpira. Z znanjem moramo okužiti že najmlajše, na univerzah in inštitutih pa je treba logiko, da je dober znanstvenik tisti, ki veliko objavlja v znanstvenih publikacijah, obrniti v razmišljanje, da je odličen znanstvenik tisti, katerega ideje se udejanjijo v praksi.

Zadnja točka managerskega gospodarskega programa je povezana s prodiranjem na svetovne trge. Vrhunska diplomacija odpira številna vrata. Ko po svetu potujejo predsedniki različnih vlad, se za njimi podpisujejo milijonske pogodbe. Takih obiskov si tudi mi želimo čim več.

Slovenija je v volilnem letu, kar za gospodarstvo navadno ni dobra novica. Vse preveč strasti se usmerja v neproduktivne kombinacije. Tega bi bilo manj, če država ne bi bila lastniško povezana s številnimi podjetji, zato je prav, da se nadaljuje umikanje države iz gospodarstva. A po drugi strani vsako volilno leto prinese tudi nova pričakovanja. V Sloveniji bomo morali sprejeti dejstvo, da ohranjanje visoke ravni socialne varnosti zahteva korenite reforme na mnogih področjih. Pri nas se jih lotevamo s precejšnjo previdnostjo in strategijo majhnih korakov. S tako politiko smo v preteklosti sicer veliko dosegli, globalne razmere pa nam ne omogočajo več počasnega prilagajanja. Tempo in globino izvajanja reform, ki so pravilno zastavljene in že kažejo prve rezultate, je treba pospešiti, da ne bomo čez pet, deset let ugotavljali, da smo še vedno v čakalnici, ker smo se pozabili vkrcati na hitri razvojni vlak.

Ohranjanje visoke ravni socialne varnosti zahteva korenite reforme, pri nas pa se jih lotevamo previdno in počasi.

gram slovenskih managerjev strnili v pet točk, bi od kakršne koli vlade pričakovali, da se zavzame za:

1. davčni sistem, ki nagrajuje podjetnost in inovativnost;
2. prožen trg delovne sile, ki posamezniku zagotavlja primerno raven pravic, a tudi zahteva, da sam nosi odgovornost za svoj uspeh;
3. varčno državo, ki bo opravila z nepotrebnimi administrativnimi ovirami ter uvedla pravila racionalnega in podjetnega ravnanja v javnem sektorju;
4. sistematično povezovanje, prenašanje in ustvarjanje znanja med inštituti, univerzami in podjetji;
5. gospodarsko diplomacijo, ki bo v interesih slovenskega gospodarstva prepoznala interese slovenske države.

Slovenija ima kot majhna država veliko prednost, da lahko doseže soglasje okoli nadaljnjega razvoja. Želimo biti povprečni? Potem smo na dobri poti. Želimo biti